

Belgisch Federalisme: $2 + 2 = 4$?

Willem Sas

University of Stirling & KU Leuven

April 22, 2021

Waarom met 4?

- ▶ Beter systeem: volgen van leidende principes om te komen tot stabiel & efficiënt federalisme
  - ▶ **Kernprobleem in België:** Oeverloos complex systeem is niet transparant
    - Ondergraaft voordeel van decentralisatie: bevoegdheden dichter brengen bij kiezer verhoogt ‘accountability’
    - Gelaagd systeem met Gewesten en Gemeenschappen verlaagt net aansprakelijkheid van politici (‘blame games’)
- ⇒ Oplossing: ‘volwassen’ federalisme met vier volwaardige gewesten + sterke centrale overheid die kan coördineren (‘spending power’)

► **Uitdaging 1:** Coördinatiefalen

- Brussels Gewest opgesloten in haar eigen economische ‘hinterland’: is in feite te klein ► **Figuur**
- Bevoegdheden zoals arbeidsmarkt, transport, milieu, etc hebben enorme grensoverschrijdende effecten + onderwijs?

⇒ Oplossing: gaan van conflict- naar samenwerkingsfederalisme

- Nood aan federale bindmiddelen: federale kieskring, nationale objectieven in grondwet (Art.35?), hertekenen van financieringswet met heldere compensatie & responsabilisering
- Nood aan platform om samenwerkingsakkoorden te sluiten: senaat inrichten als een federale raad (zoals ‘Bundesrat’, elke deelstaat vertegenwoordigd)
- Best practices in Zwitserland, Duitsland, Canada; kans op slagen groter met 4

► **Uitdaging 2:** Quid Brussels Gewest?

- Hoe financieren? (aanpassen financieringswet + PB?)
- Hoe onderwijs organiseren? (tweetalig, immersie, ..)
- Gezondheidszorg?
- Wat met pariteiten? (20% vs 80% voldoende?)
- ‘Grand bargain’: meer geld en volwaardig gewest in ruil voor interne staatshervorming?

► Hoe ‘volwaardig’ Brussels Gewest financieren?

Table: Uitsplitsing BTW & PB dotaties naar Brussels Gewest (2018, miljarden)

	(a)	(b)	(b-a)	(b-a)/(b)
	Dotatie met 4	Huidige uitgaven	Tekort	Tekort in %
Brussels Gewest	2,5	3,7	1,2	32%
Vlaams Brusselstuk	0,5	1,1	0,6	55%
Franstalig Brusselstuk	2	2,6	0,6	23%

Note: Berekeningen uitgevoerd in simulatiemodel SAFIRE (laatste update februari 2019). Aannname dotatie: huidige verdeelsleutels (#leerlingen en PB voor toekenning aan Brussel, intern 20/80 regel). Aannname huidige uitgaven: 5% aan Vlaamse kant van totale gemeenschapsbudget ('Brusselnorm'), 25% aan Franstalige kant (na Ste-Emilie correctie). Caveat: Franstalig % onzeker, want geen officiële documentatie over.

Federalisme met 4?

- ▶ Hoe ‘volwaardig’ Brussels Gewest financieren?
  - Personenbelasting: Gewestelijke opcentiemen (deels) innen op basis van werkplaatsprincipe?

Daily Tax Report @

New York has been hit particularly hard by coronavirus.
Photographer: Angus Mordant/Bloomberg

N.Y.'s Out-of-State Taxpayer Money Is Suddenly Up for Grabs

April 28, 2020, 1:00 PM

[Listen](#)

[f](#) [in](#) [t](#)

- Work-from-home loophole could cost nearly \$700 million a month
- C.T., N.J., and P.A. may win big going after N.Y.-taxed income

 Brandon Kochkodin
Bloomberg News

Federalisme met 4?

► Hoe ‘volwaardig’ Brussels Gewest financieren?

- Personenbelasting: Gewestelijke opcentiemen (deels) innen op basis van werkplaatsprincipe?

Table: Woonplaats vs. werkplaats gewestelijke PB opbrengsten (2018, miljarden)

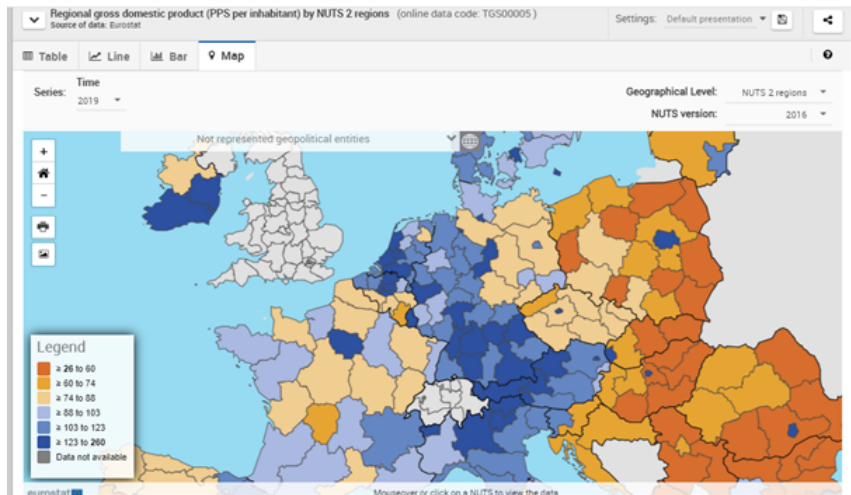
	(a)	(b)	(b-a)	
	Woonplaats	Werkplaats	Vershil	Vershil 75% werkplaats
Vlaams Gewest	7,66	6,85	-0,81	-0,61
Waals Gewest	3,33	2,60	-0,73	-0,55
Brussels Gewest	0,94	2,48	+1,54	+1,12

Note: *Aanname sleutel werkplaats: VL 57,4%, WAL 21,8%, BRU 20,8%, berekend voor transferstudie (Decoster & Sas, 2017) voor 2014 op basis van DWH micro-data.*

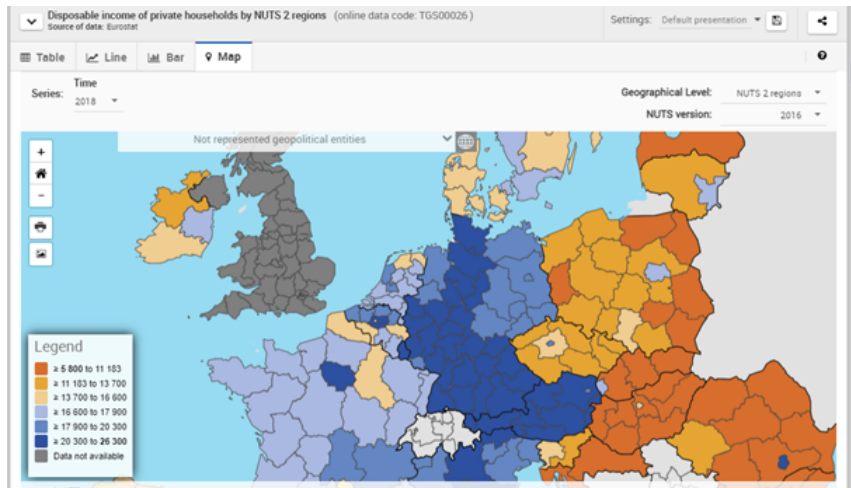
- ▶ Hoe 'volwaardig' Brussels Gewest financieren?
  - Personenbelasting: Gewestelijke opcentiemen (deels) innen op basis van werkplaatsprincipe?
  - Hertekenen van financieringswet? 'Starting from scratch', met nieuwe verdeelsleutels, nieuwe criteria, en ruimte voor assymetrie & responsabilisering bovenop een behoefte 'sokkel'.
  - Behouden van twee onderwijsaanbieders in Brussel (die ook door gewesten mogen gefinancierd worden) + 3de meertalige net?

Brussel als economische hotspot

Brabant bij rijkste regio's in EU

▶ Terug naar slide